

Ενότητα 8^η Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

Λέγεται γοῦν ἐν Σικελία
(εἰ γάρ καί μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ’
ἀρμόσει
καί ὑμῖν ἅπασι τοῖς νεωτέροις
ἀκοῦσαι)
ἐκ τῆς Αἴτνης ῥύακα πυρός γενέσθαι·
τοῦτον δέ ῥεῖν φασιν ἐπί τέ τήν ἄλλην
χώραν,
καί δῆ καί πρὸς πόλιν τινά τῶν ἐκεῖ
κατοικουμένων.
Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμησαὶ πρὸς
φυγὴν,
τήν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας,
ἓνα δέ τινα τῶν νεωτέρων,
ὀρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον
ὄντα
καί οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν,
ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον,
ἀράμενον φέρειν.

Φορτίου δ’, οἶμαι, προσγενομένου
καί αὐτὸς ἐγκατελήφθη.
Ὅθεν δῆ καί ἄξιον θεωρῆσαι τό
θεῖον,
ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς
εὐμενῶς ἔχει.
Λέγεται γάρ κύκλω τὸν τόπον ἐκείνον
περιρρεῦσαι τό πῦρ καί σωθῆναι
τούτους μόνους,
ἀφ’ ὧν καί τό χωρίον ἔτι καί νῦν
προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν
χώρον·
τούς δέ ταχεῖαν τήν ἀποχώρησιν
ποιησαμένους
καί τοὺς ἑαυτῶν γονέας
ἐγκαταλιπόντας,
ἅπαντας ἀπολέσθαι

Λέγεται λοιπόν ὅτι στη Σικελία
(γιατί αν και μοιάζει με μῦθο, ταιριάζει
ὁμως
να την ακούσετε και εσεῖς ὅλοι οι νεότεροι)
ξεχύθηκε πύρινο ποτάμι ἀπὸ την Αἴτνα·
αὐτό λοιπόν λένε ὅτι ἔρεε πρὸς την
υπόλοιπη χώρα,
και μάλιστα πρὸς κάποια πόλη ἀπὸ αὐτές
που βρίσκονταν ἐκεῖ.
[Λένε ἀκόμη], ὅτι ἄλλοι ἀνθρωποὶ
ὀρμησαν να φύγουν
ζητώντας τη σωτηρία τους,
ἓνας ὁμως, κάποιος ἀπὸ τους νεότερους,
επειδὴ ἔβλεπε ὅτι ο πατέρας του ἦταν
γέρος
και δεν μπορούσε να φύγει,
και ὅτι μένει αποκλεισμένος,
αφού τον σήκωσε στους ὤμους του, τον
μετέφερε.
Επειδὴ ὁμως, ὅπως νομίζω, προστέθηκε
φορτίο,
αποκλείσθηκε και ο ἴδιος.
Απὸ αὐτό το γεγονός ἀξίζει να
προσέξουμε ὅτι το θεῖο
δείχνει συμπάθεια στους ἀγαθοὺς
(ἐνάρετους) ἀνθρώπους.
Γιατί, λέγεται ὅτι κυκλικά στον τόπο ἐκεῖνο
ἔτρεξε η λάβα και σώθηκαν μόνο αὐτοί,
ἀπὸ τους οποιούς και η τοποθεσία ἀκόμη
και σήμερα
ονομάζεται «χώρος των εὐσεβῶν»·
ἀντίθετα ἐκεῖνοι που ἐφυγαν γρήγορα
κι ἐκεῖνοι που ἐγκατέλειψαν τους γονεῖς
τους,
χάθηκαν ὅλοι.

Γραμματική

1. Να σχηματίσεις τους αντίστοιχους τύπους του παθ. μέλλοντα και αορίστου στον πίνακα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΘ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΠΑΘ. ΑΟΡΙΣΤΟΣ
λύομαι		
κολάζονται		
σώζονται		
κολάζεται		
κρίνεσθαι		
κωλύομαι		
φονεύεται		

2. Να συμπληρώσεις το σωστό τύπο των παθητικών ρημάτων που βρίσκονται στην παρένθεση:

- α) Οἱ Κερκυραῖοι ὑπὸ τῶν Κορινθίων ..... (διώκομαι, οριστ. αορ)
- β) Πιπτακός ..... (ἀδικοῦμαι, μτχ. αορ) ὑπὸ τινος κολάσαι ἀφῆκεν.
- γ) Οἱ νέοι ἐν τοῖς διδασκαλείοις ..... (παιδεύομαι, οριστ. μελλ.)
- δ) Τῷ Ξενοφῶντι ..... (ἀγγέλλομαι, οριστ. αορ) ὅτι οἱ πολέμιοι φεύγοιεν.
- ε) Λέγεται τούτους μόνους ..... (σώζομαι, απαρ. αορ)
- στ) Ἦλπιζον ..... (λαμβάνομαι, απαρ. μελλ) τὴν πόλιν πολιορκία.
- ζ) Ὁ παῖς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου μουσικὴν ..... (διδάσκομαι, οριστ. μελλ).

3. Να διατυπώσεις τις επόμενες προτάσεις αλλάζοντας τον παθητικό μέλλοντα σε αόριστο ή το αντίστροφο:

- α) Ἡ πόλις ἡμῶν οὐ σωθήσεται
- β) Νομίζομεν τινὰς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι.
- γ) Ἕμεῖς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐσώθητε.
- δ) Οὐ πεισθήσονται τοῖς λόγοις.
- ε) Κολασθήσονται οἱ ἀδικοῦντες.
- στ) Ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐπαιδεύθημεν.

4.α) Να προσθέσεις τους τύπους των εγκλίσεων που λείπουν στον πίνακα:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ἐγὼ ἐλύθην			
σύ ἐλύθης			
οὗτος ληφθήσεται			
ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν			
ὑμεῖς ἐπαιδεύθητε			
οὗτοι ἐπράχθησαν			

β) Να γράψεις και τα απαρέμφατα των παραπάνω ρημάτων στον παθητικό μέλλοντα και αόριστο:

5. Να διατυπώσεις τις επόμενες προτάσεις αλλάζοντας τον παθητικό μέλλοντα σε αόριστο ή το αντίστροφο:

- α) Ἡ πόλις ἡμῶν οὐ σωθήσεται
- β) Νομίζομεν τινὰς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι.
- γ) Ὑμεῖς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐσώθητε.
- δ) Οὐ πεισθήσονται τοῖς λόγοις.
- ε) Κολασθήσονται οἱ ἀδικοῦντες.
- στ) Ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐπαιδεύθημεν.

ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ

1. Να υπογραμμίσεις το ποιητικό αίτιο στις παρακάτω προτάσεις:

- 1. Ὑπὸ Ξέρξου κήρυκες ἐπέμφθησαν.
- 2. Τὰ πραχθέντα ὑπὸ τούτων οὐ δύναμαι εἰπεῖν.
- 3. Ἦδε ἡ τάφος ὑπὸ στρατιωτῶν ὠρύχθη.
- 4. Τισσαφέρνει αἱ πόλεις ἐκ βασιλέως ἐδόθησαν
- 5. Πολλάι θεραπείαι τοῖς ἰατροῖς εὐρηνται.
- 6. Ταῦτα ὠμολόγητο ἡμῖν τε και σοί.

2. Να μετατρέψεις την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

- ❖ Οἱ ἀλιεῖς ἰχθυῖς ἀλιεύουσιν
- ❖ Οἱ φρουροὶ τὴν πόλιν ἔσωσαν.
- ❖ Ὁ βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας τὰ ὄπλα παραδοῦναι.
- ❖ Ἐνίκησαν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους.
- ❖ Οἱ στρατιῶται ἐθαύμαζαν τὸν Κύρον.
- ❖ Οἱ ὀπλίται τὴν φυλακὴν κατέλαβον.
- ❖ Σωκράτης ἐδίδαξεν τοῖς Ἀθηναίοις τὴν ἀρετὴν.
- ❖ Οἱ πολέμιοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς.

3. Να μετατρέψεις την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

- i. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκολάσθησαν ὑπὸ τῶν ἀδικηθέντων.
- ii. Λακεδαιμόνιοι οὐδέποτε ὑπ' ἀνθρώπων ἐκρατήθησαν.
- iii. Ἡμεῖς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐσώθημεν.
- iv. Ταῦτα ὑφ' ἡμῶν ἐπράχθησαν.
- v. Ἕλληνας ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐτοξεύθη.
- vi. Τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος ἐγράφη.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Ποιο περιστατικό διηγείται ο Λυκούργος, για να καταδείξει ότι οι θεοί τιμούν τον σεβασμό προς τους γονείς;

Οι θεοί τιμούν το σεβασμό προς τους γονείς. Ο ρήτορας αναφέρει ένα περιστατικό που συνέβη σε μια πόλη κοντά στο ηφαίστειο της Αίτνας. Οι κάτοικοι της πόλης όταν είδαν ότι το ηφαίστειο έβγαζε λάβα μπροστά στον κίνδυνο να παγιδευτούν και να καούν ζωντανοί έτρεξαν να σωθούν εγκαταλείποντας τα πάντα. Όμως ένας νέος βλέποντας ότι ο πατέρας του δεν μπορούσε να μετακινηθεί λόγω της ηλικίας του, με αυτοθυσία τον σήκωσε στους ώμους για να τον μεταφέρει αλλά από το βάρος παγιδεύτηκε και ο ίδιος. Τότε επειδή οι θεοί θαύμασαν το μεγαλείο της πράξης του νέου έσωσαν τους δυο ανθρώπους. Η λάβα έκανε κύκλο γύρω από τα δυο εκείνα άτομα και τα άφησε ανέγγιχτα, ενώ όλους τους κατοίκους τους πρόλαβε και τους έκαψε. Ο τόπος εκείνος ονομάστηκε τόπος των ευσεβών για να θυμούνται οι μεταγενέστεροι ότι ο θεός ανταμείβει το σεβασμό προς τους γονείς.

2. Γνωρίζετε άλλα παραδείγματα σεβασμού προς τους γονείς και, γενικότερα, προς τους μεγαλύτερους από τη μυθολογία ή την Ιστορία;

Όταν οι Αχαιοί πολιορκήσαν την Τροία, ο Αινείας έφυγε από την πόλη μεταφέροντας στους ώμους του τον ηλικιωμένο πατέρα του. Μετά την άλωση και τη λεηλασία της Τροίας, ο Αινείας με μερικούς Τρώες εξακολούθησαν να αμύνονται σε κάποια συνοικία της πόλης, ώσπου οι Αχαιοί τους διεμήνυσαν ότι τους δέχονται «υποσπόνδους», δηλαδή ύστερα από συμφωνία να αποχωρήσουν ανενόχλητοι, με την άδεια να πάρουν ο καθένας τους ότι μπορούσε να σηκώσει στα χέρια του από την περιουσία του. Και ενώ όλοι οι άλλοι γέμισαν και πήραν σακιά με χρυσάφι, ασήμι, κοσμήματα, χρήματα κ.λπ., ο Αινείας σήκωσε στους ώμους του τον γέροντα πατέρα του και τον μετέφερε έξω από την πόλη. Τότε οι Αχαιοί, θαυμάζοντας την πράξη του αυτή, του επέτρεψαν να πάρει ελεύθερα και ότι άλλο ήθελε από το σπίτι τους.

3. Ενισχύουν, κατά τη γνώμη σας, οι σύγχρονες κοινωνίες τον σεβασμό προς τους γονείς και τους μεγαλύτερους και βοηθούν τα μέλη τους που αντιμετωπίζουν προσωρινά ή μονιμότερα προβλήματα; Να αναφέρετε συγκεκριμένα παραδείγματα.

Σήμερα ο θεσμός της οικογένειας έχει χαλαρώσει. Η πολλή ανεξαρτητοποίηση και αυτονομία δημιουργούν προβλήματα στις σχέσεις γονέων και παιδιών. Οι πολλοί οίκοι ευγηρίας στους οποίους εγκαταλείπονται οι ηλικιωμένοι γονείς επειδή τα παιδιά δεν θέλουν ή δεν μπορούν να τους περιποιηθούν, αποδεικνύουν πως οι σύγχρονες κοινωνίες έχουν χάσει πολλές από τις παλιές αξίες τους. Γενικά η ελληνική κοινωνία καλλιεργεί ακόμα την αμοιβαία αγάπη. Αυτό δε σημαίνει πως το ενδιαφέρον για τους συνανθρώπους μας δεν έχει μειωθεί αρκετά σε σχέση με το παρελθόν. Οι άνθρωποι αποξενώνονται. Όμως μια κοινωνία πρέπει να φροντίζει

να διατηρεί τις ηθικές αξίες, τις παραδόσεις και την ευαισθησία για τον συνάνθρωπο.